



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

33. An regulares teneantur observare festa ab Episcopis indicta? Et an  
contra facientes possit Episcopus procedere censuris? Et cursissimè  
docetur ex declaratione sacra Congregationis regulares non ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

# De Dubiis Regularium. Resol. XXXIII. &c. 23

larium num. 11. Sed quoad hoc non defunt Doctores afferentes, Regulares exempti quoad ea, quae vigore Concilij Tridentini subduntur Ordinariis, vel ab illis vigore d. Concil. Tridentini possunt compelli, possunt & excommunicari, & docent Doctores, quos citat & sequitur Morell. tom. 3. disp. 7. c. 5. dub. 12. num. 210. idem tenet Bordonus tom. 1. vel. 7. num. 9. Rubens in Aphor. Episcop. verb. regulares, numer. 7. Pialecius in praxi part. 2. cap. 3. art. 6. num. 58. Solorzanus tom. 2. lib. 3. cap. 17. num. 57. & seqq. Cenedus in qq. can. 9. 26. num. 16. Gratianus in decis. 132. Marchia numer. 15. Novar. in summa Bullar. tom. 1. tit. de processibus numer. 2. Campanilis Rubr. 12. cap. 13. num. 167. Lazarius de blasphem. quest. 10. à num. 55. Ciarlinius lib. 1. cap. 50. num. 1. Armendar. in addit. ad Recopil. leg. Navarr. lib. 1. tit. 14. cap. 18. §. 3. de process. num. 7. Salzedus in praxi Dialog. cap. 1. littera A. ver. quae potestas 3. Paz in Annal. Jur. Pontif. lib. 1. tit. de maior. & obed. num. 11. Laurentius de Franchis in controuers. inter Regulares, & Episc. quest. 6. Salgades de protection. regia part. 2. cap. 2. numer. 109. Machadus tom. 2. lib. 4. part. 6. tract. 10. docum. num. 4. Themedo tom. 1. dec. 62. n. 11. & decis. 63. num. 9.

6. Sed quidquid sit de hac quaestione quam ego \* alibi pertractaui, esto Regulares cogi possint ad obseruantiam festorum, non tamen quoad octauias, prout ex declaratione Sacrae Congregationis, & Aldana in compend. resol. iur. Canon. lib. 1. tit. 3. n. 10. & quamuis etiam Regulares obligentur ad obseruantiam festorum ab Episcopis indicorum, non tamen obligari ad festa votiuia populorum, eod quod Concilium solum loquitur de festis indicis ab Episcopo, tenet Naldus in summa verbo festum, num. 4. & Nouarius supra num. 1. limitandum tamen est; si enim festa votiuia dicantur ea, quae ex deuotione obseruantur à Populo, ad illa quidem non tenentur Regulares, nisi ex quadam decentia ut videlicet Populis conformentur; si verò festa votiuia dicantur ea, quorum obseruantiam Populus vovit, aut promittit, probabilis est ad ea teneri Regulares, non solum quando ea cum Populis obseruare voverunt, sed etiam quando, casu dato, illis inconsultis Populi cum Episcopo tale votum emisissent; sunt enim ciues, & membra Reipublicae saecularis participantque illius bona, ac per consequens debent conformari cum ipsa in iis, quae pertinent ad communem utilitatem, dummodo contraria non sint Ecclesiasticae libertati, Valquez in lib. 2. disp. 167. numero 34. Sanchez lib. 4. in decalog. cap. 15. num. 21. credo tamen haec vota non obligare Regulares, qui ea non emisissent, nec acceptarunt propria obligatione voti, quia impossibile est aliquem obligari propria obligatione voti sine propria voluntate & consensu, Suarez tom. 2. de Relig. tract. 6. lib. 4. cap. 9. Neque ex vi precepti Ecclesiastici Episcopi, vel Praelati Ecclesiastici, cuius auctoritate sunt, propter exemptionem Regularium ab Ordinariis, sed solum ex vi iuris naturalis, quod praescribit ut pars Reipublicae conformetur toti corpori; vide etiam Layman, lib. 4. tract. 7. cap. 1. num. 5.

Regulares non teneri ad officia Festorum; teneri tamen ad officium de Patrono, non autem ad Octauam. Ex p. 1. tr. 2. & Misc. 2. Ref. 20.

§. 1. **N**egatam sententiam tenet Bruno de Pri. ubi probat Regulares non seruantibus festa, quae ab Episcopis ordinantur, non peccare, quoniam institutio illorum festorum est lex Diocesana, quam ut supra probatum est, non tenentur Regulares seruare, ut expressè concessit Eugenius IV. Monachis Sancti Benedicti Congregationis Hispaniae verbis sequentibus à Roderico tom. 2. quest. 92. artic. 1. relatis; Quod in suis Monasteriis non teneantur seruare, siue colere alias festiuitates, nisi illas praecipue quae per vniuersalem Ecclesiam obseruantur, aliis licite vacare laboribus, & conuictis exercitiis, vel occurrentibus possint, nisi communiter ab omnibus secundum consuetudinem locorum vbi Monasteria sita fuerint, vel Superiorem, obseruentur, quibus sine scandalo in huiusmodi laboribus faciendis controuenire non possint.

2. Quibus verbis huius sequela veritas concluditur: Restricta tamen causa scandali, quo interueniente, tenentur Regulares se huiusmodi obseruantis Festorum cum populo conformare. 2. Restricta ex consuetudine vim legis obtinente; qua huiusmodi festa in Diocesi introducta sunt, tunc enim ad illa obseruanda Regulares obstringuntur sub mortali, sicuti ad ceteras consuetudines. Ut autem huiusmodi consuetudines obligent, tum ad festa, tum ad caetera, euidentis esse debet, quod sub obligatione peccati mortalis, non verò ex deuotione introducta fuerint; alioquin si dubitetur num ex deuotione, an verò ex obligatione introducta fuerint; tunc obseruanda non erunt sub mortali. Nec obstat huius veritati Tridentinum sess. 25. c. 12. quod vult, ut Regulares seruent illos dies festos; quoniam sicut non habet vim vbi receptum non est, sic etiam non obligat in illis decretis, quae clausulam reuocatoriam non habent; hoc autem decretum caret illa clausula. Ita ille.

3. Sed tu contrarium tene cum communi Doctorum sententia. Dico igitur quod dies festos, quos in sua Diocesi Episcopus seruandos praecipit, exempti omnes, etiam Regulares seruare tenentur, ut ex eo colligitur Lezana tom. 3. verb. Episcopus numer. 21. Fulc. cap. 15. num. 63. Fr. Emmanuel quest. Reg. tom. 2. quest. 70. art. 1. & 2. questione 108. art. 2. in fine. Pialec. part. 2. cap. 3. numer. 47. verb. dies festos. Aloys. Ric. in praxi aurea resol. 210. vers. 6. Vgolino de officio Episcopi, cap. 20. §. 3. numer. 1. Campan. cap. 13. ex numer. 91. Erasmus à Cochier part. 2. quest. 45. numer. 55. Laurentius de Peytinis constitut. 28. Leonis X. num. 2. cum sequentibus. Tamburin. tom. 3. disput. 5. quest. 11. num. 54. Nouar. in summa Bullary tit. de festis diebus; Solorzan. lib. 3. cap. 17. numer. 69. & alij penes ipsos, quibus adde ex Regularibus doctum, & amicissimum Patrem Hieronymum Garthiam in Polit. Regul. tom. 1. tractat. 8. difficult. 3. dub. 2. numer. 72. & Machadam tom. 2. lib. 4. part. 6. tractat. 10. docum. 4. numero secundo, vbi sic ait: [Puede obligar el Obispo à los Religiosos à la obseruacion de las fiestas que el mandare guardar en su Diocesis; porque como consta de los sagrados Canones: Regimen Monasteriorum, quoad celebrationem festorum, ad Episcopum pertinet: y per disposicion expressa del Concilio Tridentino, los Religiosos por exentos que sean estan obligados à obseruar las fiestas que el Obispo mandare guardar en su Obispado; y si en

Sup. hoc in Ref. praerog. & in alijs eius primar.

Sup. hoc in Ref. praerog. & in alijs eius primar.

## RESOL. XXXIII.

An Regulares teneantur obseruare Festa ab Episcopo indicia?  
Et an contra non facientes possit Episcopus procedere censuris?  
Et curissime docetur ex Decreto Sacrae Congregationis

Sup. hoc magis late in Ref. præterita, § 8. d. affirmatiuâ, paulo post initium, à vers. Sed cct. Et pro officio festorum in Ref. seq.

est contrauenientem, pude proceder contra ellos con censuras. Ita ille. Cui etiam adde Merollam tom. 3. disput. 7. cap. 5. dub. 9. num. 152. & Gauntium in Man. Episcop. ver. Regularium cura sub Episcopis num. 26. ubi obseruat, quod non tenentur ad officia festorum ex Declaratione Sacre Congregationis, teneri tamen ad officium de Patrono, non autem ad octauam.

## RESOL. XXXIV.

An Regulares in Missis Festorum, qua Episcopus præcipit seruari in sua Diocesi debeant permutare Ritum suarum Religionum?

Et aduertitur quoad Conciones, & Lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint debere se conformare Euangelis, Epistolis, quibus Clerus secularis utitur in illis diebus festiuis. Ex p. 3. tr. 2. Ref. 108.

Sup. hoc cursum in quatuor vlt. in præcedentis Ref.

§. 1. AD hanc quæstionem responsum fuit à sacra Cardinalium Congregatione, cuius verba apud Laurentium de Peyrinis in prinil. Minim. tom. 1. consitut. 27. Leonis X. num. 2. hæc sunt. Congregatio Concilij censuit decretum cap. 1. ver. Dies etiam fest. sess. 23. de Regul. ita esse intelligendum, vt Regularium ritus illis festis semper permaneat, quo ad Missas celebrandas, & cætera diuina Officia tam publicè, quam priuatim ab ipsis Regularibus in eorum Ecclesiis perfoluenda, nec circa hæc ab Episcopis quoquo modo quidquam in contrarium eisdem Regularibus præcipi posse, quod si de facto præceperint, Regulares nequitiam ipsis Episcopis obedire teneri. Verum quoad conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere se conformare Euangelis, & Epistolis, quibus Clerus secularis utitur illis diebus festiuis. Ita sacra Congregatio.

## RESOL. XXXV.

An Regulares possint facere processiones extra Conuentum sine licentia Episcopi?

Et an processio Rosarij possit fieri per totam Ciuitatem, si ita habeat consuetudo à decem retro annis seruata, & in quatuor festiuitatibus B. Mariæ, nimirum Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, & Assumptionis? Ex p. 3. tr. 2. Ref. 77.

§. 1. AD istam quæstionem sic respondet Villalobos in summ. tom. 2. tract. 3. diff. 5. n. 9. [ En lo que toca à Processiones dize Rodriguez in addit. ad summ. tom. 4. cap. 105. num. 5. que los Religiosos no las pueden hazer de derecho comun fuera de sus conuentos, porque no tienen territorio. Mas el Padre Portel in dub. Regul. ver. Processiones, num. 8. dize que siempre ha visto praticar, que los Religiosos sin licentia del Obispo hagan processiones fuera de sus conuentos. ] Ita ille. Vnde Tamburinus de iure Abbat. tom. 1. disput. 15. quest. 7. num. 39. Hieron. Rodriguez in compend. 99. Regular. resolut. 118. n. 10. existimat in hoc standum esse consuetudini locorum, & Iacobus de Grassis consil. 20. Regul. opinatur Regularibus licere per triginta passus extra ambitum Conuentus processiones facere.

2. Non reticem tamen Barbosam de potest. Episcop. part. 2. allegat. 78. num. 7. & alios penes ipsum, docere, non posse Regulares dictas processiones facere extra Conuentum sine licentia Episcopi; & ita

determinasse Sacram Cardinalium Congregationem sub die 2. Iulij 1620. quod etiam testatur Peyrinus in prinileg. Minim. tom. 2. consitut. 7. P. 9. V. §. 10. n. 11. ad 8. & hic Panormi obseruatur.

3. Nota tamen quod ex eadem declaratione Cardinalium obseruat Peyrinus ubi supra, processionem Rosarij posse fieri per totam ciuitatem, si ita habeat consuetudo à decem retro annis seruata, & in quatuor festiuitatibus B. Mariæ, nimirum Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, & Assumptionis.

## RESOL. XXXVI.

An Episcopus possit excommunicare Regulares menses ad processiones accedere? Ex part. 3. tract. 2. Resol. 76.

§. 1. AFFirmatiuè respondent Riccius, Gentilis, & alij, quos citat, & sequitur Barbosa de potest. Episcop. part. 3. alleg. 78. num. 25. & ita declarasse Cardinalium Congregationem testatur.

2. Non desunt tamen Doctores contrarium sentientes, & præter Sanchez, Henriquez & Rodriguez, quos citat Barbosa, docent etiam hanc sententiam Tamburinus de iure Abbat. tom. 1. disput. 15. quest. 7. n. 7. Scorcia in Bull. Pontificis, theorem. 393. Peyrinus in prinil. Minim. tom. 1. consitut. 11. Sicut. III. num. 60. Portel in addit. ad dub. regul. ver. Episcop. num. 5. & Villalobos in summ. tom. 2. tract. 3. diff. 5. num. 17. ubi sic asserit. [ Duda es, si en los casos, que los religiosos estan sujetos, à los Obispos, como en obligarles à yr à las processiones, los puede compeler por decomuniones, y censuras: A lo qual respondo, que supuesto, que los mendicantes tienen priuilegio special, para que ne los puedan descomulgar, ni poner otras censuras, no se podran poner los Obispos, si no es quando especialmente se les concede, como se haze en el concilio en algunos casos particulares, y ansi no los podran compeler con censuras en el caso de las processiones, y otros, donde no tienen special commision para esso. ] Ita ille, qui multos alios Doctores citat.

3. Ad declarationem Cardinalium dicendum est, quod de illa non constat authenticè. Imò nouissime Hieronymus Rodriguez in compend. 99. Regul. resolut. 118. num. 1. ex Quaranta & Portel in addit. ad dub. Regul. ver. Processiones, num. 1. ex Barbofa notant Sacram Cardinalium Congregationem pluries determinasse, non posse Regulares compelli ab Episcopo per censuras ad processiones, & idèd à nostra sententia non est recedendum.

## RESOL. XXXVII.

An Regulares non accedentes ad processiones possint ab Episcopo compelli per censuras vigore Concilij Tridentini, sess. 25. cap. 15. Ex part. 8. tract. 7. & Misc. Resol. 5.

§. 1. AFFirmatiuè respondent Riccius, Gentilis, & Barbofa, quos citauit in 3. part. 172. tract. 2. ref. 76. quibus nunc addo Laram de Annuer. lib. 1. cap. 24. num. 74. Zerolam in praxi part. 1. ver. processio, §. 1. ver. ad secundam, Maceratensem ex riar. resolut. lib. 1. resolut. fin. casu 35. Merollam tom. 3.